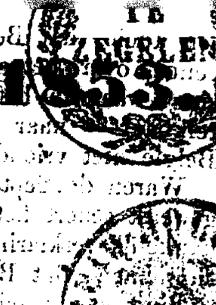
N°. 122.

DE GRONDWET.

1853.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

[illegible] ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . - 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

ZATURDAG 15 OCTOBER.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden. . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . - 5.00.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 60, Ned. Cour.

De begrootingswetten.

II.

Het tijdstip, waarop het nieuwe Ministerie aan het bewind kwam, was uitermate gunstig, om reeds dadelijk, indien daartoe het plan had bestaan, bij het indienen der Staatsbegrooting de Natie in de finantiële voordeelen der »tegenovergestelde rigting« te doen deelen. Een tijdvak van ongeveer vijf maanden was ter harer beschikking, om, zoo de rij van bezuinigingen en vereenvoudigingen haar niet afgesloten voorkwam, haar stelsel van vermindering der uitgaven op de begrooting van 1854 toe te passen; of wel, bijaldien de bezuiniging en vereenvoudiging van het vorig Ministerie haar ruimschoots opgewogen scheen, door uitbreiding der uitgaven op sommige [illegible] posten, het evenwigt te herstellen, of [illegible] bezuiniging en vereenvoudiging naar haar oordeel in meerdere of mindere mate streed met het algemeen belang of bijzondere regten en aanspraken daardoor waren verkort, het scheen billijk te mogen verwachten, dat een en ander door de »tegenovergestelde rigting« bij gelegenheid van de Staatsbegrooting zou worden hersteld. — Nadat wij met de meeste naauwgezetheid de begrootingswetten hebben onderzocht, is ons echter niets gebleken van eenige wijziging of verandering in het finantiële *stelsel* van het vorig Ministerie, en wij wachten geen tegenspraak als wij beweren dat ook in *dit* opzigt de optreding van een nieuw Ministerie buiten invloed is gebleven.

Het gezamentlijk bedrag der uitgaven, volgens de begrooting van 1853 was . . . . ƒ 70,085,078.31½
waarvan moet worden afgetrokken het beloop der uitgaven voor het R. K. kerkgenootschap . . . . . - 479,549.18½

blijft	ƒ 69,605,529.13
De uitgaven voor 1854	- 70,216,987.71
dus meer over 1854	- 611,458.58

Dit [illegible] het *hooger* bedrag der [illegible] over 1854 uitgetrokken, ad ƒ 786,362.50, [illegible] der uitgespaarde renten van aangekochte [illegible] schuld in 1853.

Deze geheel oppervlakkige becijfering geeft ons aanleiding, om het er voor te houden, dat het totaal der staatsuitgaven voor het dienstjaar 1853 onder het vorig Ministerie vastgesteld, wordt aangemerkt, als het *normale* cijfer der Staatsbegrooting. Immers de som tot amortisatie van schuld, op de begrooting van 1853 uitgetrokken, bedroeg ƒ 300,000; deze som wordt voor 1854 met ƒ 786,362.50 vermeerderd, zonder dat tot dekking van dat meerder bedrag buitengewone middelen vereischt werden.

Wij worden hierdoor gebragt tot de beschouwing der middelen en inkomsten. Zij zijn over 1854 geraamd op . . . . ƒ 71,789,752.51½
en [illegible] . . . . . . - 71,685,772.39
dus *meerder* . . . . . ƒ 103,980.12½

Dit verschil ligt niet in het beloop der *toevallige baten* en *verschillende ontvangsten*, maar in de vermeerdering der overige staatsinkomsten, als:

Grondbelasting	ƒ 12,150
Personeel	- 54,000
Patenten	- 11,200
Accijnsen	- 16,280
Goud- en zilveren werken . .	- 23,000
Posterijen	- 50,000
Acten jagt en visscherij. . .	- 18,500

Het springt in het oog, dat deze vermeerdering het gevolg is der maatregelen van het afgetreden Ministerie, dat door het voordragen der wetten op den waarborg der gouden en zilveren werken, op het brievenvervoer en op de uitoefening der jagt en visscherij; — alsmede door het meerder vertier aan handel en nijverheid gegeven, en door de regtvaardige en stipte handhaving der wetten op de directe belastingen, het belang van 's Rijks schatkist heeft bevorderd.

Evenwel mogen wij niet nalaten, op de veranderingen te wijzen, die enkele hoofdstukken der begrooting onder het tegenwoordig Ministerie hebben ondergaan; en welligt, als men er aan hecht, om, gelijk de anti-revolutionairen, eenig blijk van »tegenovergestelde rigting« te eischen, als een gevolg dier rigting moeten worden aangemerkt. Wij brengen daaronder niet de vermeerdering der diplomatieke agenten bij het Departement van Buitenlandsche Zaken, evenmin als de kosten van aanbouw of uitbreiding van cellulaire gevangenissen bij het Departement van Justitie, en de verhoogde uitgaven voor waterstaats-werken op de begrooting van het Departement van Binnenlandsche Zaken. Maar bijzonder schijnt deze nieuwe rigting in het oog te loopen bij de begrootingen voor de Hervormde en voor de R. C. Eerediensten. Niettegenstaande eene uitdrukking van den Minister van Buitenlandsche Zaken, bij gelegenheid der verdediging van het wets-ontwerp tot regeling van het toezigt op de kerkgenootschappen *in de Eerste Kamer* der Staten-Generaal, aanleiding gaf tot de verwachting, dat de Departementen voor de Eeredienst toch nog overbodig wierden geacht en zouden blijven opgeheven, en de medewerking van het Staatsgezag, waar zij door de kerkgenootschappen werd gevraagd, door of van wege *het Departement van Justitie* zou worden verleend; in weerwil dat onder het vorig Ministerie van 1849 tot 1853 de waarneming dier belangen, of het beheer der beide Departementen geschiedde *buiten bezwaar van 's Rijks schatkist*, — wordt thans met eene enkele zinsnede de noodzakelijkheid van twee Ministers voor de Eeredienst op de vroegere bezoldiging niet [illegible] *gesteld*. Onze overtuiging is door de laatste gebeurtenissen meer en meer versterkt, dat deze maatregel ondoelmatig en onstaatkundig is, zoodat wij, ofschoon geheel onbekend met het gevoelen der Tweede Kamer op dit punt, het grootelijks zouden betreuren, indien dergelijke maatregel hare goedkeuring kon wegdragen.

Niet minder bevreemdt het ons, dat het cijfer der begrooting van het Departement voor de Zaken der Hervormde Eeredienst enz. voor 1854, behalve de bezoldiging van den Minister, nog eene verhooging van ƒ 5000 heeft ondergaan, niettegenstaande onder het vorig Ministerie, de *werkelijke* uitgaven over 1852, ƒ 13,000 *minder* hebben bedragen dan voor 1853 is toegestaan. Wij hebben eene verhooging van ƒ 15,000 opgemerkt op de *kinder-, school- en academie-gelden*, niettegenstaande door verschillende dagbladen, gelijk vroeger bij de Tweede Kamer, is gewezen op de misbruiken, welke hier en daar bij de toekenning dezer gelden plaats hebben. Zoodanige verhooging zal op velen eenen onaangenamen indruk maken; omdat de schijn van *wederkeerig gunstbetoon* aan de mannen der April-beweging niet zal kunnen vermeden worden. Zoodanigen indruk zouden wij niet hebben, zoo eene som ware uitgetrokken voor *tractementen van Afgescheidene predikanten*. Zoo het Ministerie een onderzoek had ingesteld, welke wijziging de afscheiding in het Nederduitsch Hervormd Kerkgenootschap [illegible] gemeenten heeft aangebragt, en welken invloed de strikte toepassing van het Koninklijk besluit van 8 April 1814 op het personeel der predikanten zou maken, het kon blijken, of art. 6 der 2de afd. van het VIde hoofdstuk eenige vermindering vorderde, die het uittrekken eener som voor afgescheidene predikanten had gemakkelijk gemaakt, voor wie o. i. art. 168 der Grondwet ook geschreven staat.

Wij zwijgen voor het oogenblik over de begrooting voor de R. C. Eeredienst, en besluiten met eene vergelijking der begrootingen van 1850 en 1854.

De vereeniging: »*Het Metalen Kruis*« neemt dagelijks in omvang toe. Overal breidt zij hare vertakkingen uit. Het is derhalve welligt niet ongepast, voor een oogenblik, de aandacht op deze vereeniging te vestigen.

De Morgenster zag er in: eene vereeniging ter opwekking van den »ouden Nederlandschen protestantschen »geest, *tegenover* het nieuwe verbond (?) tusschen ultra»montanen en liberalisten (!!)«

De oprigters van »*Het Metalen Kruis*« zijn tegen deze uitlegging van *de Morgenster* opgekomen. Zij verklaren, dat de vereeniging volstrekt niet geneigd is, »om tegenover eenig verbond, welk ook, de wapens »*weder* (?) aan te gorden en te strijden.« De vereeniging zoekt slechts *»rust* en *genoegen*, maar daarom ook *»eendragt* en *vrede*, het lieve gemeenschappelijke land »rond, *met behoud van den* VOLKSGEEST *uit de dagen van* 1830 *en* 1831.«

Er bestaat geene enkele reden, waarom wij *de Morgenster* meer zouden gelooven dan de oprigters van »*Het Metalen Kruis*,« die dan toch geacht moeten worden het best van den geest en de bedoelingen der nieuwe Vereeniging doordrongen te zijn.

Dezelfde denkbeelden, als neergelegd zijn in de opene verklaring der Oprigters, vinden wij terug in de circulaire, die eenige heeren uit de residentie thans hebben rondgezonden met het doel, om ook te 's Gravenhage zoodanige vereeniging daar te stellen. »Het doel zal zijn« — aldus leest men in deze circulaire — »om door alle middelen, binnen het bereik der ver»eeniging vallende, de herinnering aan de eervolle jaren »1830 en 1831 levendig te houden.« Ten slotte geven de onderteekenaren der circulaire »aan hunne voormalige »wapenbroeders, aan hunne medegeregtigden tot het »metalen kruis, de aangename verzekering, dat zij alle »reden hebben, om te gelooven, dat de oprigting eener »vereeniging, als waarvan hier sprake is, aan Z. M. [illegible]

Wij huldigen de goede en vaderlandslievende bedoelingen der Oprigters en van al degenen, die zich bij dat doel hebben aangesloten. Er zal wel niemand zijn, die het niet op prijs stelt, dat door eene kameraadschappelijke vereeniging de herinnering levendig blijve aan historische feiten, waarin de Natie hare glorie ziet.

Maar wij betwijfelen zeer, of het tijdstip voor de oprigting eener zoodanige Vereeniging wel goed is gekozen; of het *hoofddoel*, daarmede beoogd, wel geheel is overeen te brengen met de [illegible] staatkunde«, waarvan de Regering dezer dagen, en van de »*wijze* staatkunde,« waarvan de Eerste Kamer der Staten-Generaal gewaagde. Ware onmiddellijk *na* den Belgischen strijd, eene vereeniging: »*Het Metalen Kruis*«, tot stand gekomen, in haar duurzaam bestaan, ook nu, zou niemand bezwaar hebben gezien; niemand zou daardoor ook nu kunnen geacht worden, zich eenigermate gekwetst te gevoelen. De oprigting echter *thans* van eene zoodanige vereeniging met het aangekondigde doel, »*om den* VOLKSGEEST *uit de dagen van* 1830 *en* 1831« op nieuw op te wekken, schijnt ons, in allen ernst toe, op onzen nabuur, Belgie, een zeer ongunstigen indruk te moeten maken; vooral na al hetgeen bekend is omtrent de bedoelingen van Frankrijk en gezegd geworden ten aanzien der betrekkingen tusschen Nederland en België.

De oprigting der vereeniging »*Het Metalen Kruis*« [illegible] heeft, — gewis [illegible] al den schijn van een protest tegen de jaarlijks in Belgie gevierde September-feesten. In elk geval schijnt de algemeene vertakking der Vereeniging niet eene locale, maar eene nationale kleur aan de zaak te geven, welke, wij vreezen het, welligt in België zoo wel als in Nederland, op nieuw herinneringen zullen opwekken, weinig geschikt om den band van vriendschap tusschen beide natiën naauwer toe te halen of te bevestigen. En evenwel achten wij dit, in deze dagen, zeer noodzakelijk in het belang van het Vaderland.

Wij zouden, evenzeer als wij toejuichen elke poging om roemrijke historische feiten in den geest der Natie levendig te houden, het diep betreuren, dat de »*volksgeest* uit de dagen van 1830 en 1831« op nieuw werd opgewekt. Die volksgeest was een geest vol [illegible] haat tegen al wat Belg heette, *destijds* door [illegible] digheden gebillijkt, *thans* voorzeker door [illegible] man onstaatkundig en gevaarlijk. [illegible] gelooven wel niet, dat het mogelijk zij dien volksgeest, zonder nadere aanleiding, weder op te wekken; maar wij vree-

zen toch, dat België niet zonder wrevel de oprigting eener, over het geheele land vertakte Vereeniging zal zien, waarvan het hoofddoel — al is 't dan ook onbereikbaar — naar de eigen woorden der oprigters, voor België niet vriendschappelijk gezind is.

Waren de September-feesten in België niet ingesteld geweest sedert het hartstogtelijke tijdperk van de onafhankelijk-verklaring van dat Land, veilig mag men aannemen, dat België *thans* in geen geval tot de instelling van zoodanige feesten zou besluiten. De Belgische Regering wendt integendeel al het mogelijke aan, om, zoo veel dit bestaanbaar is met het nationaal gevoel, die feesten als het ware te doen effaceren. En nu meenen wij, dat het niet staatkundig, wijs of vredelievend is, om juist in deze dagen eene Vereeniging op te rigten als het *„Metalen Kruis"*, bij de oprigting waarvan de onderteekenaars der Haagsche circulaire zelfs van het „op den *vijand* veroverd geschut" gewagen.

Met het maken van deze opmerkingen, hopen wij niet verkeerd begrepen te worden. Het *denkbeeld* wordt allezins door ons toegejuicht; maar het doel „om den volksgeest uit de dagen van 1830 en 1831" te doen herleven kan, juist in het welbegrepen belang des Vaderlands, onzen bijval niet verwerven. Bovendien achten wij het tijdstip, dat tot de verwezenlijking van het denkbeeld is genomen, uit overweging van den staat van zaken in Europa, min gelukkig gekozen.

Verbroedering met België is, in de oogenblikken waarop Europa welligt op een vulkaan staat, een levensvraag voor Nederland; en al wat strekken kan, om deze verbroedering tegen te werken of niet nationaal te maken, behoort dan ook met zorg te worden vermeden. Alleen daarom — en om geene andere reden — betreuren wij, in *deze* dagen, de oprigting van *„Het Metalen Kruis."*

De heer J. B. treedt in *de Nederlander* weder op met finantiële beschouwingen.

In No. 1009 vinden wij eerst eene verdediging van zijn gevoelen over *het zegel op de Dagbladen.*

„Intusschen kunnen wij gerust verklaren, dat de kennis, „die wij met sommige der meest gelezen dagbladen „maken; *eene kennis die zich bepaalt tot de extracten „daaruit, telkens door de Nederlander medegedeeld*, waarlijk „niet geschikt is, om ons gunstig gevoelen te verzwakken. „Inderdaad, wanneer men ziet, dat de periodieke bla„den, *op zeer weinige uitzonderingen na*, zich enkel door „een aanhoudend smaden en gispen van elkander trachten „naar te bevelen, en deze aanbeveling, helaas! meer „schijnt te gelukken, naar mate de grond van dit alles, „persoonlijke jalousie, duidelijker te bespeuren is en „alle sporen van kalme overweging bijkans geheel ver„dwijnen; — dan wordt men niet genoopt om maat„regelen voor te spreken, die, onder de leus van „edelmoedige en weldadige verlichting, niets anders „zouden bevorderen dan demoralisatie."

De Redactie van *de Nederlander* voegt hierbij geen woord.

Welligt, omdat zij haar blad onder de *zeer weinige uitzonderingen* telt.

Intusschen, — het oordeel, het ongunstig, het beleedigend oordeel van den heer J. B. rust alleen op de lezing van het dagblad *de Nederlander*, dat, let wel! *telkens* EXTRACTEN *mededeelt uit de periodieke bladen;*

die extracten kenmerken zich door *een aanhoudend smaden en gispen;*

dat smaden en gispen is eene *aanbeveling;*

die aanbeveling schijnt *te gelukken.*

Wat zal *de Grondwet* hierop antwoorden?

De Nederlander leeft hoofdzakelijk (ingezonden stukken zijn hoogst zeldzaam) van *extracten* uit andere dagbladen, die

soms zeer zijn getrokken *uit* het verband der beschouwing; — om door haar te worden gegispt en met geen ander doel.

Het oordeel van den heer J. B. rust dus op miskenning der spreuk: *audiatur et altera pars.*

Het *gispen* is bovenal een eigenschap van *de Nederlander.*

Dat zulks een aanbeveling is, die schijnt te gelukken, moet door *de Uitgevers* of *deelhebbers* van dat blad zijn medegedeeld.

Is *smaden* en *gispen* voor een dagblad het middel is [illegible] vertier, het zou niet pleiten voor de verstandelijke en zedelijke ontwikkeling der Natie.

Maar waar gaan wij heen?

„De opheffing van het zegelregt der dagbladen zou invloed niet anders dan demoralisatie bevorderen."

Is de dagbladpers [illegible] zoo veelvermogend van op de publieke zedelijkheid?

Was het niet nuttig, geheel brochures, pamphletten, of liever *elk* drukwerk aan een [illegible] te onderwerpen?

Misschien ware het verkieslijk, de drukkunst te verbannen.

Een gevolg van de studie der oude letteren [illegible]

Buitenland.

ENGELAND.

In de afgeloopen week zijn weder niet minder dan 14 koopvaardijschepen, te zamen 7692 ton inhoudende, van Londen naar Australie vertrokken. Groote hoeveelheden fabriekwaren en andere handels-artikelen zijn in den jongsten tijd naar Australie bestemd; doch de scheepsvracht derwaarts blijft dalende; terwijl in de laatste dagen geen enkel schip te Londen voor Australie aangenomen is. Sedert 27 September zijn te Londen niet minder dan 7727 balen Australische wol aangebragt.

Volgens de berigten uit Sydney van 23 Junij was de markt aldaar met invoer-artikelen overladen, hoewel niet in zoo groote mate als te Port Philip; eenige dier artikelen leverden echter nog eene goede winst op; de goud-productie scheen even ruim als ooit te zijn.

— De kommandant der noordpool-expeditie, de heer M'Clure, is tot kapitein bevorderd. Er is eene inschrijving geopend, om een gedenkteeken op te rigten voor den Franschen zee-officier Bellot, die het slagtoffer van zijne menschlievende pogingen op dezen togt naar het noordwesten is geworden.

— Men spreekt steeds van den doorzetting van den maatregel ter conversie van schuld, ten gevolge van den gunstigen uitslag der rijks-inkomsten.

OOSTENRIJK.

De keizer is naar Munchen vertrokken, om zich van daar naar de ouders der met hem verloofde prinses te begeven.

TOSKANE.

De moeijelijkheid, welke tusschen onze regering en die van Engeland was gerezen over het in hechtenis nemen van miss Cunningham, ter zake van het verspreiden van bijbels, is uit den weg geruimd. Op de vertoogen van den Britschen zaakgelastigde, heeft de groot-hertog aan de vorderingen van de Engelsche regering in dezen toegegeven, en miss Cunningham in vrijheid doen stellen.

TURKIJE.

„De oorlog is verklaard, het manifest daartoe is uitgevaardigd, de Turksche bevelhebber Omer-pacha heeft last gekregen om den Russischen generaal aan te zeggen, dat deze de Vorstendommen binnen zekeren tijd hebbe te ontruimen."

Dit zijn de berigten van den dag, welke in vroeger tijd zouden beteekend hebben, dat de troepen reeds zoo goed als slaags waren, dat de uitbarsting der vijandelijkheden onvermijdelijk was, en nog oefenen zij eenen ongunstigen invloed ter beurze uit. Doch er is ook veel dat het gewigt daarvan verzwakt, en de vrees voor oorlog steeds zeer doet wijken.

Vooreerst wordt de tijd, tot het ontruimen van de Vorstendommen gelaten, volgens de onderscheiden telegraphische berigten, al zeer verschillend opgegeven, naarmate die berigten over Weenen, Parijs of Londen worden ontvangen. Terwijl sommigen van *onmiddellijke* ontruiming gewagen, spreken andere van *elf* dagen, weder andere van *veertien* of *een en twintig* dagen, van *vier weken*, van *anderhalve maand.* Men zal dus best doen, het officiëel manifest af te wachten, om te vernemen welke tijdsbepaling daarin is gesteld.

Vrij algemeen houdt men echter de tijdsbepaling voor *veertien* dagen voor de juiste; waarschijnlijk, toch is door sommige telegraphen bij vergissing *veertig* daarvoor in de plaats gesteld.

En zeker blijkt uit al de opgaven, dat Omer-pacha, bij de ontvangst van de oorlogsverklaring, den last heeft gekregen, om *niet dadelijk* de vijandelijkheden te beginnen, en zelfs dat [illegible], den Donau zal mogen overtrekken. Dit wordt steeds als den grootsten waarborg voor den vrede beschouwd, daar de Russen dien overtogt in dit jaargetijde ook niet zullen doen, en de bloote verklaring van den oorlog dus eene soort van diplomatisch spel wordt.

Aan de andere zijde heeft men ook allerlei berigten, heden stellig gegeven, en morgen wedersproken. Zoo verhaalde men, dat de prins van Menchikoff, bekend door zijne onderhandeling in den aanvang der eindelooze quaestie, tot Onderkoning van de Vorstendommen zou zijn verheven, en de generaal Gortschakoff door generaal Paskewitz, aldaar als opperbevelhebber zou worden vervangen. Doch welonderrigte bladen betwijfelen die berigten allezins.

Evenzoo is het met de afzending van troepen uit Engeland naar de Middellandsche zee gesteld, welk berigt zoo veel onrust ter beurze verwekt heeft, en dat zich zelfs in zekere mate bevestigt. Wel zijn die troepen naar de Middellandsche zee bestemd, maar om andere te vervangen, welke van Malthe en Gibraltar naar Kanada en West-Indië zijn gezonden.

Het blijkt uit alle verklaringen in de geachte Engelsche bladen, dat de Britsche regering, ofschoon bereid zijnde tot den krijg, alle mogelijke middelen, om den vrede te bewaren, wenscht te beproeven, en slechts in de uiterste noodzakelijkheid tot oorlog zal overgaan.

Eenige beschouwingen in verband met het bovenstaande, verdienen nog vermelding.

De *Times* bevat in zijn n°. van den 12 een hoofdartikel, waarin het blad de hoop blijft koesteren, dat niettegenstaande de berigten uit Konstantinopel betreffende eene oorlogsverklaring, door onderhandelingen of schikkingen dadelijke vijandelijkheden zullen worden voorkomen. Het meent voorts te kunnen verzekeren, dat te Konstantinopel in het geheim van Russische zijde pogingen aangewend zijn om door onderhandeling tot eene schikking te geraken, waarvan de voorwaarden zoo voor Rusland als voor de oud-Turksche partij aannemelijk zouden wezen. Rusland zou voorts, met het doel om Frankrijk en Engeland van de behandeling der Turksche aangelegenheden af te houden, en zelfs uit eene moeijelijke stelling te geraken, uit eigen beweging en bij onderhandsche schikking voorwaarden kunnen bewilligen, die Turkije zou kunnen aannemen, hetgeen ten gevolge zou hebben, dat de invloed der Westersche mogendheden te Konstantinopel gebroken zou zijn en dat Reschid-Pacha en zijne Europeeschgezinde ambtgenooten het bewind aan de oud-Turksche partij zouden moeten afstaan. Deze partij rekent altijd op den bijstand der Westersche mogendheden, en acht het zeker, dat zij uit eigen belang wel zullen zorgen, dat Konstantinopel niet in de magt van Rusland valle, daarom durft zij zoo heftig op oorlog aandringen. De *Times* vertrouwt echter nog, dat Reschid-Pacha en zijne aanhangers zich tegen hunne tegenpartij zullen kunnen staande houden; en hoopt, dat de diplomatie het geschilpunt tusschen Rusland en de mogendheden zal weten te beslechten, daar het thans alleen nog maar den vorm betreft, dewijl Rusland verklaard heeft tegen de door de mogendheden gestelde voorwaarden, wat de zaak aangaat, geene bedenkingen te hebben.

In een ander hoofd-artikel van denzelfden dag verheugt zich de *Times*, dat het den Keizer van Rusland niet is mogen gelukken, te Warschau eene voor de vrede van Europa gevaarlijke coalitie tot stand te brengen. Immers, Pruissen heeft ten stelligste verklaard zich zelfstandig te willen blijven houden, en alzoo zijn pligt begrepen; en al is nu Oostenrijk niet zoo openhartig geweest, toch kan men zonder overdrijving zeggen, dat de poging om door persoonlijken invloed de beide groote Duitsche mogendheden op Ruslands zijde te brengen, geheel mislukt is.

De *Times* deelt [illegible] van het Parlementslid, den heer J. Bright, waarin deze eene bijeenkomst, die te Manchester zou gehouden worden in een oorlogszuchtigen zin tegen Rusland, weigert bij te wonen. Hij vreest uit een' oorlog met dat land gevolgen als die, welke zijn voortgesproten uit den oorlog met de Amerikaansche volksplantingen en met Frankrijk. Daarenboven zou Turkije niet door een oorlog te behouden zijn, indien het niet door vrede is te behouden; maar wel zou de oorlog een allernadeeligsten invloed uitoefenen op de beschaving, de geldmiddelen, den handel en de nijverheid. Die brief wordt door de *Times* krachtig ondersteund. Dat blad zegt onder anderen: „Niets is duidelijker, dan dat, indien een oorlog met Rusland over het bewuste vraagstuk eenmaal begonnen is, die in onzen [illegible] voor onze kinderen, niet ten einde gebragt worden. De oorlog zou nog gevoerd [illegible], nadat Turkije reeds lang aan het [illegible] zou zijn verdwenen. Hij zou Europa geheel van gedaante doen veranderen, en nog bij [illegible] geslachten door overlevering woeden, [illegible] op anderen grond en in eene nieuwe gedaante. Toen Engeland den oorlog met Frankrijk begon, dacht het weinig dat het eenmaal een' Franschen Keizer tegen zich zou hebben, die het geheele vaste land aan zich verbonden had; nog minder kon het vermoeden dat, na het verdwijnen van een enkel geslacht, het in een nieuwen oorlog zou kunnen gewikkeld worden met de opvolger en neef van dien Keizer tot zijn innigsten bondgenoot. Deze voorbeelden wijzen er genoeg op, hoe weinig men den loop van een oorlog kan vooruitzien, die door sommigen in Engeland alleen uit haat tegen Rusland verlangd wordt."

Van eene andere zijde behelst de *Zeit*, het half-officieel orgaan der Pruissische regering, den 12 een betoog, waarin dat blad nader de betrekking uiteenzet, die, naar zijne overtuiging, de eenige is, die Pruissen kan in acht nemen ten opzigte van het Russisch-Turksche vraagstuk. Pruissen zou neutraal blijven; maar die neutraliteit kan geene werkeloos-afwachtende, zij moet eene bemiddelende zijn. En dat kan Pruissen beter dan Engeland, dan Frankrijk of Oostenrijk; want daar Pruissen's handelswegen hunne rigting naar het Westen nemen, terwijl zijne vlag in de zwarte zee slechts zelden gezien wordt, worden zijne materiële belangen niet regtstreeks benadeeld door een oorlog tusschen Rusland en Turkije. Intusschen kan Pruissen bij die bemiddeling geen ander doel hebben dan den [illegible]

wanneer het mogt genoodzaakt zijn, zijne oorlogskrachten te ontwikkelen. Dit zou alleen strekken om aan zijne tot vrede vermanende stem meerder nadruk te geven.

Het Keulsche dagblad ondersteunt de onzijdige houding van Pruissen en meent dat zelfs Oostenrijk meer tot onzijdigheid overhelt, dat Rusland zich dus met der daad alleen zou bevinden, als het den oorlog zou willen ondernemen.

Men begint in Engeland reeds eenigzins den spot met oorlogzuchtige tijdingen te drijven; en een blijk daarvan heeft men in den *Advertiser* van Hampshire.

Dat blad opent zijne kolommen met een telegraphisch berigt, dat ook voor zijn bureau was aangeplakt, van dezen inhoud: [illegible] door de vereenigde vloten van Engeland en Frankrijk! De vereenigde [illegible] zich meester gemaakt van de Dardanellen en ze gevankelijk naar Maltha opgezonden. [illegible] Konstantinopel is verlicht ter viering van deze overwinning! — Bureau van den *Advertiser*, middernacht."

Het blad draagt wel zorg, er bij te voegen, dat de depêche geschreven was op het papier voor de telegraphische berigten gebruikelijk.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Bij het onderzoek in de afdeelingen van het wets-ontwerp, strekkende tot bekrachtiging van eene overeenkomst met de Nederlandsche Handel-maatschappij gesloten, ter vervanging van die van [illegible] Julij 1849, werd in al de Afdeelingen de vraag op den voorgrond gesteld, of het in het welbegrepen belang van den Staat wenschelijk zij, de tot nu toe bestaande betrekkingen met de Nederlandsche Handel-maatschappij in stand te houden. De groote meerderheid der leden, die aan het onderzoek deel namen, aarzelde niet, die vraag toestemmend te beantwoorden. Naar hunne wijze van zien vormt het in Nederlandsch Indië bestaande cultuurstelsel met het stelsel om de daardoor verkregene gouvernements-producten, door tusschenkomst der Nederlandsche Handel-maatschappij, met nationale schepen herwaarts te doen vervoeren en op eene markt in openbare veiling te gelde te maken, een zamenhangend geheel; eene soort van keten, waaruit, zonder groot nadeel van den lande geen schakel zou kunnen worden gemist.

Maar terwijl men zich alzoo van deze zijde voor de handhaving van het bestaande stelsel in dezen verklaarde, wilde men het aanbrengen van verbeteringen daarin geenszins uitgesloten hebben. Met name wenschte men, dat, voor zoover allengs met het cultuurstelsel in Indië misbruiken verbonden waren geworden, deze krachtdadig wierden tegengegaan, zonder dat echter de grondslagen van dat stelsel, hetwelk steeds aan zijnen schepper, den Generaal van den Bosch, tot [illegible] strekken, wierden aangerand.

[illegible] werd nog aangevoerd, [illegible] Nederlandsche [illegible] voor het vervoer en den verkoop [illegible] pleiten. Ten gevolge van het [illegible] ligchaam beschikt, en van het [illegible] hetwelk het bestuur daarvan heeft verworven, geniet zij een uitgestrekt crediet en is het in de gelegenheid, om aan de koopers der producten faciliteit in de betaling te verleenen. Te gelijk levert de maatschappij een afdoenden waarborg op, dat de opbrengst der producten onder alle omstandigheden in haar geheel in 's Rijks schatkist zal vloeijen: een waarborg, die bij eene andere regeling dezer zaak niet in gelijke mate zou te verkrijgen zijn. Eindelijk wordt door het toevertrouwen van den verkoop der producten aan de maatschappij het groote voordeel verworven, dat die producten, vooral wat de Java-koffij betreft, in ééne hand [illegible]

Volgens [illegible] werd bij de meerderheid te [illegible] loop dezes jaars over het voortduren der bestaande verbindtenissen met de Handel-maatschappij in de Kamer is voorgevallen. Die verbindtenissen zijn in 1849, met medewerking der wetgevende magt, voor eenen nieuwen termijn van vijf jaren verlengd, met het bepaalde doel om, dan te beslissen, welke weg vervolgens omtrent den verkoop der Indische producten zou worden ingeslagen. De Regering heeft, blijkens de thans aangebodene overeenkomst, zich voor het behoud van het consignatie-stelsel verklaard; maar zij heeft noch nu noch vroeger de gronden, die haar tot het doen dezer keuze hebben geleid, uiteengezet. Men meende dus, zonder de tegenwoordige overeenkomst bepaald af te keuren, of zelfs de daarbij bedongene voordeelen gering te schatten, van deze zijde de vraag te moeten doen, waarom de Regering zich op nieuw voor vijf jaren verbonden heeft, en waarom zij niet liever de schuld van tien millioen aan de Handel-maatschappij heeft afgelost? Door die aflossing zou zij de vrijheid terug erlangd hebben, om met opzigt tot den verkoop der Indische producten zoodanig te handelen, als zij in het belang des Lands raadzaam keurde. Zij zou zich daardoor ontslagen hebben van eenen knellenden of ten minste onnatuurlijken band. De bedoeling was echter geenszins dat de Staat voor goed met de Handel-maatschappij zou breken.

Ook indien thans de schuld aan de Handel-maatschappij wierd afgelost, zou, volgens de uitlegging die deze leden of de meesten hunner aan de overeenkomst van 1849 gaven, de Staat tot 1874 verbonden zijn om de Indische gouvernements-producten, voor zoover die naar Nederland wierden geconsigneerd, door tusschenkomst der Handel-maatschappij te doen vervoeren en verkoopen. Zij wilden alleen, dat de Regering de bevoegdheid verkreeg, om ten aanzien der consignatie zoodanig te handelen, als zij in het algemeen belang, en dus ook in dat der Oost-Indische bezittingen, noodig en nuttig zou keuren. Zij wilden, met andere woorden, dat, terwijl de hoofdmarkt onzer Oost-Indische producten hier te lande bleef, en dus in den regel naar Nederland vervoerd werd wat men berekenen kon voor de behoeften der Europesche markt noodig te zijn, de gelegenheid open bleef, om zoodanig gedeelte dier producten in Indië zelf te verkoopen, als met het oog op de omstandigheden van het oogenblik raadzaam bleek te zijn.

Het denkbeeld om de schuld van tien milioen aan de Handel-maatschappij af te lossen, werd van de zijde der meerderheid met nadruk bestreden. Door het doen voortduren dezer schuld bleef een band tusschen de maatschappij en den Staat in wezen, die om redenen, *welker uiteenzetting in dit verslag minder gepast scheen*, in wezen moest blijven. Daarenboven zou, nu bij de geslotene overeenkomst de rente van deze schuld tot op $3\frac{1}{2}$ ten honderd verminderd en dus beneden den tegenwoordigen rente-standaard gebragt is, de aflossing der 10 millioen op geldelijk nadeel voor den Staat uitloopen.

Allermeest echter meende men zich tegen de aflossing der schuld aan de Handel-maatschappij te moeten verklaren, omdat die maatregel in verband werd gebragt met het stelsel om, zoo al niet de maatschappij als agent der Regering ter zijde te stellen, dan toch aan den verkoop van gouvernements-producten in Indie eene onbepaalde uitbreiding te geven. Men kon de noodzakelijkheid dien uitbreiding niet inzien, nu reeds ongeveer 600,000 pikols suiker op Java ter beschikking van den particulieren handel zijn en nu het cijfer van den particulieren invoer en uitvoer op Java reeds nagenoeg gelijkstaat. De toenemende moeijelijkheden, die men in Indie met opzigt tot de geldcirculatie ondervindt, zijn niet te wijten aan het consigneren van een groot deel der Indische producten naar Nederland, maar aan den slechten toestand van het circulerend medium in Indie. Algemeen was men voorts van de zijde der meerderheid van gevoelen, dat de handelsbetrekkingen tusschen Java en Australie thans nog geenzins eene uitbreiding van den verkoop van producten in Indie noodzakelijk maken en naar alle menschelijke berekening in eene reeks van jaren nog niet noodzakelijk zullen maken.

Bovendien alle takken van nijverheid in het moederland, die thans regtstreeks of zijdelings door den verkoop der Indische producten hier te lande bloeijen, zouden allergevoeligst worden getroffen. De Nederlandsche handel zou zeer groote verliezen ondergaan. Niet het minst zouden de Nederlandsche fabrieken lijden, die thans in een deel der behoefte van onze Indische bevolking aan katoenen goederen voorzien. De ondervinding heeft nu reeds geleerd, dat naar mate de hoeveelheid producten, die in Indie aan de vrije beschikking van den particulieren handel zijn overgelaten, is toegenomen, eene ongunstiger verhouding omtrent den uitvoer van Nederlandsch fabricaat naar Indie heeft plaats gegrepen.

Wel verre derhalve, dat de meerderheid de geslotene overeenkomst zou afkeuren, waren er verscheidene leden, welke in die overeenkomst groot bezwaar zagen, omdat zij daarin eene strekking meenden te bespeuren [illegible] mogt worden verkocht [illegible] pikols is vermeerderd. Men keurde het af, dat [illegible] nu reeds zulk eene groote hoeveelheid suiker in Indie ter beschikking van den particulieren handel blijft, nog weder daarenboven 150,000 pikols gouvernements-suiker in Indie zouden kunnen worden verkocht. Allermeest echter had het de aandacht getrokken dat de Regering zich zoo uitdrukkelijk de bevoegdheid heeft voorbehouden, om na 1°. Januarij 1860 alle Indische producten, zonder onderscheid, in Indie te verkoopen.

Zij konden [illegible] eenigen tijd aanleiding zou geven [illegible] wege voor velerlei aandrang [illegible] geopende uitzigten verwezenlijkte en een staat van zaken in 't leven riep, die naar hunne overtuiging, voor de nationale welvaart verderfelijk zou zijn.

Andere leden, ofschoon eenigermate in deze bezorgdheid deelende, hielden die echter voor overdreven. Zij betoogden daarbij, dat de afwijking van het tot nu toe gevolgde stelsel, bij de geslotene overeenkomst niet zoover ging als het scheen, en wat den verkoop van producten in Indie gedurende het tijdperk tot 31 December 1859 betreft, enkel en alleen betrekking had tot de suiker. Door de 200,000 pikols koffij, die in Indie mogten verkocht worden, kon toch niet anders bedoeld worden dan de koffij der buitenbezittingen, waaronder de Padang-koffij de voornaamste plaats bekleedt.

De bepaling dat de Minister van Koloniën de bevoegdheid zou bezitten, om na 1o. Januarij 1860 alle Indische producten, zonder onderscheid, in Indië te doen verkoopen, kwam aan die leden, insgelijks wel bedenkelijk voor; doch zij geloofden dat in de verantwoordelijkheid van dien Minister en in het toezigt of de verpligte medewerking der wetgevende Kamers waarborgen genoeg gelegen waren, dat van die bevoegdheid geen gebruik zou worden gemaakt, strijdig met de wezenlijke belangen des Lands.

Ten slotte van deze wisseling van gedachten toonde een deel der tot de meerderheid behoorende leden zich genegen, om de geslotene overeenkomst, zoo als zij daar ligt, te bekrachtigen, mits van de zijde der Regering de verzekering gegeven wierde, dat onder de 200,000 pikols koffij, die bij art. 1 van de in Nederland te verkoopen producten worden uitgezonderd, eenig en alleen koffij der buitenbezittingen dat is de Padang- en Menado-koffij, maar in geen geval Java-koffij, verstaan zou worden; en mits in de tweede plaats van de bedoeling der Regering bleek, om van de bevoegdheid, bij art. 2 gegeven tot den verkoop van alle Indische producten in Indie, geen gebruik te maken, zonder dat later de wetgeving daarover ware geraadpleegd. Men wilde dus dat ten minste een zedelijke band voor de Regering bestond, om bij het verstrijken van den vijfjarigen termijn, ten aanzien van een onderwerp, dat zoo diep ingrijpt in de welvaart des Lands, geene eigenmagtige beslissing te nemen.

Een ander deel der meerderheid oordeelde verder te moeten gaan. Men meende van die zijde met den meesten ernst aan de Regering de vraag te moeten doen, of er nog mogelijkheid bestond, op de jongst geslotene overeenkomst terug te komen, zonder gevaar dat de gewigtigste geldelijke voordeelen, bij de tegenwoordige voor den Staat bedongen, verloren zouden gaan. Ware dit niet te duchten, dan moest, volgens deze leden, de tegenwoordige overeenkomst in den vroeger aangeduiden zin gewijzigd worden. Alzoo wilde men van die zijde, dat de in Indie te verkoopen pikols koffij tot het vroeger aangenomen maximum van 150,000 wierden terug gebragt, en vooral dat in art. 2 der overeenkomst de woorden: „*en na* 1° *Januarij* 1860 *alle Indische producten zonder onderscheid*" weggelaten wierden. Was thans geene verandering der overeenkomst meer mogelijk, dan wilden sommigen bij het wets-ontwerp uitdrukkelijk bepaald hebben, dat de Minister van Kolonien na 1o. Januarij 1806 van de hem bij art. 2 der overeenkomst gegevene bevoegdheid geen gebruik zou mogen maken, dan krachtens eene nieuwe, bepaalde magtiging der wetgevende magt. Er waren echter leden, die in dit laaste denkbeeld niet konden medegaan. Naar hunne zienswijze was het te betreuren, dat de wetgevende magt in 1849 met eene aangelegenheid was gemengd, die uitsluitend tot de bevoegdheid en den werkkring der uitvoerende magt behoorde, en konden zij derhalve niet toestemmen, dat ook voor het vervolg de medewerking der wetgevende magt daaromtrent wierd ingeroepen.

Eindelijk waren er leden, die, van een ander beginsel uitgaande, nu reeds verklaarden, zonder nader afdoende inlichting, hun zegel niet te kunnen hechten aan eene overeenkomst, waarbij de Staat zich zelven voor een vijfjarig tijdperk noodeloos de handen bond.

Bij de overweging van het *eenig artikel* van het wets-ontwerp zijn eenige leden teruggekomen op hun verlangen, dat in die wet een 2de artikel wierd opgenomen, [illegible] 1860, van de bevoegdheid hem bij art. 2 der overeenkomst gegeven, om al de producten in Indie te verkoopen, geen gebruik kon maken, dan ten gevolge van eene nadere magtiging bij de wet. Dit denkbeeld werd echter op nieuw van meer dan ééne zijde bestreden. Behalve de leden, die alle tusschenkomst der wetgevende magt in deze aangelegenheid afkeurden, waren er, naar wier gevoelen het [illegible] geene houding had, bij eene wet, [illegible] van eene overeenkomst met de Handel-maatschappij, te bepalen, welke gedragslijn de Regering ten aanzien dier maatschappij in 1860 zou moeten volgen. Voor dat tijdstip zou uit den [illegible] te beslissen hebben, hoe in het vervolg [illegible] verkoop der gouvernements-producten zou worden [illegible]. Te gelijk zou dan de vraag door haar moeten worden uitgemaakt, of, en zoo ja in hoe verre, de wetgeving daarmede moest worden gemoeid. Met het oog op artikel 59 der grondwet zou zij te beslissen hebben, of de dan te nemen maatregelen tot de onderwerpen behoorden, die, volgens het laatste lid van dit artikel door de wet moeten worden geregeld. Het scheen ongepast en noodeloos, op die beslissing vooruit te loopen.

's Gravenhage, 14 [illegible]

Naar aanleiding van onderscheiden, bij de Regering ingekomen verzoeken, dat de voortdurende bestaanbaarheid van het zoogenaamde Waarborg-genootschap voor weduwen, opgerigt door G. [illegible] Staats-Courant [illegible] 1840 (*Stbl.* no. 48) bij vernieuwing geplaatst. Bij dat Besluit wordt namelijk verklaard, dat: 1°. de weduwen-beurs, onder directie van G. R. van Nek, te Doesburg; 2°. de weduwen-bos onder de zinspreuk: *Opregte huwelijks-trouw tracht hier bewijs te geven, dat ware liefdezorg zich uitstrekt na dit leven,* onder directie van J. van Debben c. s., te Haarlem; 3o. het weduwen-fonds onder de zinspreuk: *Door liefde zorgt men na den dood*, onder directie van F. H. Smedema c. s. te Holwerd, en 4o. het waarborg-genootschap voor weduwen, onder directie van J. te Winkel en H. J. Rietveld, te Amsterdam, niet op zoodanige wijze zijn ingerigt, dat zij voor goedkeuring vatbaar zijn.

Z. M. heeft benoemd: tot griffier bij het kantongeregt te Eindhoven J. J. Schutjes, procureur bij de arrond.-regtb. aldaar, en tot griffier bij het kantongeregt te Asten, Mr. H. le Nobel, advokaat te Eindhoven.

Z. M. heeft op daartoe gedaan verzoek eervol ontslag verleend aan: P. Heijes, als plaatsvervanger van den kantonregter te Naarden; J. C. van Wessem, als plaatsvervanger van den kantonregter te Zaandam, en mr. P. [illegible], als regter-plaatsvervanger bij de arrond.-regtb. te 's Hertogenbosch.

Z. M. heeft op pensioen gesteld: W. van Barneveld, kapitein bij het 6de regiment infanterie ƒ1020, en P. F. de Bordes, 1ste luit. bij het 5de reg. infanterie ƒ710.

Het Ministerie van Kolonien heeft bekend gemaakt, dat ten behoeve van de noodlijdenden in de Molukken, die, ten gevolge van aard- en zeebevingen, in November 1852, in hunne bezittingen zijn getroffen, nog ontvangen zijn de volgende giften: door tusschenkomst van HH. Commissarissen des Konings in de provincien: Zeeland ƒ25.08½, Limburg ƒ9.71, Drenthe ƒ79.00, Friesland ƒ171.66, Groningen ƒ5.25, te zamen ƒ290.70½; door tusschenkomst van den burgemeester van Gouda ƒ4,45, en bij het Depart. van Kolonien regtstreeks ƒ0.45, totaal ƒ295.60½. De vroeger ontvangen giften zijn ƒ9295.96½; zoodat het totaal generaal tot 11 Oct. bedraagt ƒ9591.58.

Volgens de *Amsterdamsche Courant* vertrekt de luit. generaal de Stuers, opperbevelhebber van het O. I. leger, binnen een paar dagen, vergezeld van zijne familie, over Triëst, per eerste landmail, naar Java. Tevens meldt dat blad, dat Z. M. den heer de Stuers tot ridder van de Eikenkroon met de ster heeft benoemd.

* Men verneemt dat het borstbeeld van Z. M. onzen Koning, bestemd tot sieraad voor het front der Koninklijke stoomweverijen van de heeren G. en H. Salomonson te Nijverdal, derwaarts is afgezonden. Deze buste, van uitmuntende gelijkenis en bewerking, is gegoten en gecisceleerd in de metaalgieterij van de heeren L. J. Enthoven en C°. te 's Hage.

* De Minister van Finantiën heeft bekend gemaakt, dat de verzameling der statistieke tabellen van den handel en de scheepvaart van het koningrijk over 1852, voor het publiek verkrijgbaar is gesteld, bij de gebroeders *Giunta d'Albani*, boekdrukkers, te 's Gravenhage, tegen den prijs van *zes gulden vijftig cents* per exemplaar.

* In de residentie is aangekomen en aan het Hotel *Paulez* afgestapt de heer J. P. baron van Aersen Beijeren van Voshol, raad van Legatie bij het Nederlandsche gezantschap te Parijs.

Morgen, Zaturdag avond, zal in den franschen schouwburg worden opgevoerd *Robert le Diable*, groote opera in 5 bedrijven.

* Dezer dagen zijn door de [illegible] commissie van onderwijs alhier, van [illegible] geëxamineerden tot het verkrijgen van den *tweeden* rang, 10 personen toegelaten; terwijl van de 29 geëxamineerden voor den *derden* rang, slechts 11 toegelaten zijn.

* Naar men verneemt zal door onzen stadgenoot, den heer L. J. Lefebre Jr., in deze residentie worden tot stand gebragt eene fabrijk van mechanieke muzijklessenaars volgens de laatste uitvinding, in deze machinale bewerking gedaan, en welke hoogst belangrijk is wegens hare eenvoudigheid, juiste werking en lagen prijs. Men vleit zich, dat ieder beoefenaar der toonkunst deze onderneming op prijs zal stellen, daar het voor iederen uitvoerder van muzijkstukken behoefte is, een zoodanig toestel te bezitten, hetwelk zonder aanraking der hand zijne bladen omslaat.

* Het Prov. Geregtshof van Zuidholland heeft, bij arrest van gisteren, J. B. A. V. C. vroeger ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Hilligersberg, schuldig verklaard aan het als ontvanger der directe belastingen en accijnsen verduisteren en aan hunne bestemming onttrekken van gelden en geldswaarde, welke aan het Rijk behoorden en aan hem in dezen zijnen post waren toevertrouwd, [illegible] 3000 francs te boven gaande, en hem te dier zake [illegible] en veroordeeld tot [illegible] geldboete van ƒ250 en in de kosten.

Volgens een aan Z. M. gezant te Madrid gerigt schrijven van den Nederlandschen consul te Cadix, van 25 September jl., heeft daags te voren de gezondheidsjunta aldaar, in verband met het heerschen der cholera te Amsterdam en te Rotterdam, gelast, dat in de havens der provincie Cadix geene schepen, komende uit Nederland, zullen worden toegelaten, zonder vooraf in lazaret te Vigo te hebben aangedaan.

[illegible] een berigt van het consulaat-generaal te Napels, is bij de Napelsche regering bij besluit van den [illegible] September jl., tot nader opzeggens, den uitvoer [illegible] van kastanjes.

In het cholera-gasthuis [illegible] te Amsterdam zijn op 13 dezer ingekomen [illegible] hersteld 2, overleden *geene*, in behandeling 20.

Buiten het gasthuis zijn bij de cholera-commissie op 12 October aangegeven 2 lijders, en 2 overleden.

Bij die commissie is aan [illegible] de behoeftige cholera-lijders ontvangen eene som van [illegible] ƒ13,000, waaronder eene gift van 1000.

Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te Rotterdam, zijn aangegeven op 13 Oct. 11 choleralijders, 6 herstelden en 4 overledenen.

Te Sneek hebben ook eenige heeren en werkbazen het werkloon hunner onderhoorigen, wegens de duurte der levensmiddelen, verhoogd.

Men verneemt, dat onder de werklieden aan 's rijks werf te Hellevoetsluis een adres circuleert, waarbij den minister van marine wordt verzocht, uit hoofde van de duurte der levensmiddelen, gedurende den winter, het gewone zomerloon te laten uitbetalen.

Men verneemt, dat onlangs de reglementen voor het Israëlitisch kerkgenootschap, door de vergadering ter reorganisatie van dat kerkgenootschap vastgesteld, aan den Koning ter sanctie zijn aangeboden geworden. (*A. C.*)

In de zitting van den gemeenteraad van Sneek op 10 Oct. gehouden, heeft het lid de heer Joustra een voorstel gedaan tot afschaffing van den accijns op de rogge, welk voorstel met 7 stemmen tegen 5 verworpen zijnde, de heer Joustra nog staande de vergadering zijne schriftelijke demissie nam en de vergadering onmiddellijk verliet, waarop hij zich scheen te hebben voorbereid.

Morgen Zaturdag, des namiddags ten 2 ure, zullen van de werf „Het Wapen van Harlingen", in de Groote Wittenburgerstraat, te Amsterdam, van den scheepsbouwmeester F. Haverkamp, te water worden gelaten het barkschip *Bellatrix* en het schoonerschip *Pegasus*, het eerste gebouwd voor rekening van de heeren van Eeghen en C°, en het andere van den heer A. Graadt van Roggen.

Men meldt uit Zwolle, dat de politie, ten gevolge van de demontratie der werklieden op Vrijdag jl. gedaan proces-verbaal tegen 5 of 6 dergenen heeft opgemaakt, die het woord hadden gevoerd. Maandag avond moeten zij voor den regter van instructie verschijnen. Eene groote menigte vergaderde toen voor het paleis van Justitie, maar ging op verzoek van den commissaris van politie uiteen, ofschoon zij tot 9 ure, zonder [illegible] wanorde te plegen, in den omtrek bleven wandelen. Eenige werkbazen, die vroeger geweigerd hadden, hooger loon te geven, hebben ook thans de vermeerdering van 10 cents [illegible] half uur vroeger aan [illegible] aanvangen en eindigen [illegible].

Men schrijft ons uit Meppel: In eene vergadering daartoe bijeengeroepen door [illegible] ten huize van den heer Mr. W. J. Tonckens, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, Regter in het kanton Meppel, voormalig 1ste luitenant bij de mobiele Drentsche schutterij, later kapitein kommandant bij de stedelijke schutterij alhier, van HH. officieren begiftigd met het Metalen Kruis in deze stad en hare omstreken, is op voorstel van gemelden Heer Tonckens besloten, eene onderafdeeling van het *Metalen Kruis* alhier te vestigen. De aanwezigen, die daaraan allen gaarne wilden deelnemen, benoemden den voorsteller dadelijk tot voorzitter dezer onder-afdeeling.

Aan een gullen disch deelgenomen, werd menig toast voor Vorst en Vaderland, de broederschap, de ontwikkeling van Drenthe, enz. met gevoel en hartelijkheid, ontboezemd en 's avonds, door de tegenwoordige officieren en onderofficieren der schutterij, hunnen voormaligen kapitein, kommandant en wapenbroeder, eene serenade bij fakkellicht gebragt.

[illegible] den [illegible] van arkoop of admodiatie in Limburg, naar aanleiding van art 4 der wet van 18 December 1852, geschiedt de omslag over de ingezetenen in de eerste helft van de maand Dec., door eene, voor iedere gemeente, door Gedeputeerde Staten, jaarlijks te benoemen commissie van vijf personen, waaronder steeds de ontvanger van 's Rijks directe belastingen moet behooren. Tot dusverre hebben de meeste leden, die daartoe benoemd waren, bedankt, zoodat de bedoelde commissie, ofschoon het jaar, bijna verstreken is, tot nu toe niet volledig gemaakt is kunnen worden. Het laat zich derhalve aanzien dat Gedeputeerde Staten verpligt zullen zijn om, ingevolge art. 9 van het reglement, het opmaken van het kohier aan den ontvanger op te dragen. Het gemeentebestuur had zich aan de Hooge Regering gewend met verzoek dat de gemeente voor eene mindere dan de tegenwoordige som van 18000 gulden zou worden aangeslagen, aangezien dat cijfer niet in overeenstemming schijnt met de wet en ook in verhouding tot andere gemeenten te hoog is; doch op dit verzoek is eene afwijzende beschikking gegeven.

— Bij gelegenheid van de opening van den ijzeren spoorweg van hier op Aken zullen er onderscheidene feesten en volksvermakelijkheden plaats hebben, waartoe de bestaande gezelschappen zijn uitgenoodigd, het hunne toe te brengen. Het gemeentebestuur heeft eene som van drie honderd guldens toegestaan voor de verlichting van het stadhuis, terwijl bij eenige ingezetenen het voornemen bestaat, om hunne woningen te illumineeren.

Eenige fabriekanten hebben, uithoofde van de toenemende duurte der levensmiddelen, het loon hunner werklieden verhoogd.

Advertentiën.

Laatste Berigten.

LONDEN, Vrijdag 14 October. De *Times* gelooft dat de Turken niet te vreden zullen zijn met de eenvoudige oorlogsverklaring ten zij de vorstendommen binnen vijftien dagen zijn ontruimd, maar dat zij onverwijld de vijandelijkheden zullen beginnen, mogelijk, en zelfs niet onwaarschijnlijk, door het overtrekken van den Donau. De uitslag van dien stap kan bezwaarlijk anders dan nadeelig zijn voor de Turken, en in dit geval zullen de westersche mogendheden in de gelegenheid zijn, de zaak die zij zich hebben aangetrokken te ondersteunen. De hoop op vrede berust op den uitslag der diplomatieke onderhandelingen, hetzij voor de officiele oorlogsverklaring of op eenigerlei wijze, voor het begin der vijandelijkheden. De vertegenwoordigers der Westersche Mogendheden zijn thans bezig met het opstellen van eene nieuwe nota, die naar hunne verwachting door Rusland [illegible] kunnen worden aangenomen.

BRUSSEL, Vrijdag 14 Oct. Het verbod van uitvoer van aardappelen en peulvruchten, in het Koningrijk België, treedt morgen in werking.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 14 October 1853.

Nederland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2½	61 9/16 3/8 5/16
Dito Certificat.	3	74 3/8
Dito Dito	4	93 3/8
O. I. Leening.	4	93
Amort. Syndic.	3½	
Hand.-Maats.	4½	124½ 125
Belgie.		
Certificaten.	2½	47 7/8
D° *Rothschild.*	2½	
Frankrijk.		
Obligatiën	3	
Spanje.		
Nieuwe	1	21 7/16 5/16 [illegible]
Dito Buitenl.	3	
D° Binnenl. 3/m	3	40 3/4
Bew. Sp. Gem.		5 5/16
Amort. Schuld.		4 13/16
Portugal.		
Londen nieuwe	[illegible]	
Dito [illegible]		

Rusland.	Pct.	
Hope 1798/1816	5	106
Dito 1828/1829	5	
Cert. 1831/1833	5	
Dito Dito	4½	96
Dito *Hope*	4	99½
Dito *Stieglitz*	4	89½
Dito dito 5e Ser.	4	
Inschr. Assig.	6	
Certific. dito.	[illegible]	72½
Polen.		
Obligatiën	4	
Oostenrijk.		
Met[illegible]	[illegible]	77½ [illegible]
[illegible]met.	5	99½ 5/8
[illegible]etter B.	5	90½ 5/8
Dito 1847	2½	39 15/16 40
Dito 1851/1852	2½	39 15/16 40

[illegible] s. 500 5 pct. 97¼; dito te Londen [illegible] pct. 99½; Mexic., te Londen, 3 pct. 23¾; dito Coll. [illegible] 17/8; Gren. Uitg. 8 5/16; Ecuador 3⅜; Venez. Uitg. 1 pct. 14; Peru 4½ pct. 69½.

Bij eenige affaire in Integr. en 4 pct. [illegible] binnenl. fondsen iets vaster, vreemde effecten waren mede een [illegible] beter, bij tamelijk veel handel in Oostenrijksche, Spaansche en Portugeesche.

FRANKFORT, Donderdag, 13 Oct. 5 pct. Metal. 79¾; Loten fl. 250 117; Bankaktiën 1330; 1 pct. Spanje 21⅛; 3 pct. dito 40; wissel op Weenen 105.

Flaauwe beurs.

LONDEN, Donderdag, 13 Oct. Consols op tijd 91⅛; Mexic. N. 3 pct. 23½; Peru N. 4½ pct. 70; Spaan. Uitg. 3½; Spanje 1 pct. 21½; dito Certific. 5[illegible]; Russen 4½ pct. 97; dito 5 pct. 112.

PARIJS, Donderdag, 13 October. Fransche 4½ pct. op t. 99.50; dito 3 pct. op t. 72.60; Spanje binn. 3 pct. 40⅝; dito 1 pct. 21⅜; Russ. 4½ pct. 94; N. Metal. 5 pct. 91⅝; Piemont 93.50.

WEENEN, Donderdag, 13 Oct. N. Met. 90⅝; dito Lett. B. 105½; Bankactiën 1266; Loten 5 pct. 97; Loten fl. 250 130½; Wissel Lond. 10.57; Parijs 131½; [illegible] 11¼; Goud 14¼.